ካብ ውሳኔታት 6ይ ጠቕላል ሃገራዊ ጕባኤ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ

ምምስራት ሰልፊ

ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን
ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ
18.08.2006

ስለምንታይ'ዩ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ ክሳዕ ሕጂ ናብ ሰልፊ ክይተሰጋገረ ጸኒሑ?

1. ስርዓት ኤርትራ ንብዙሕነት ዘተባብዕ መርሆ ስለዘይውንን፦

ኣብ ኤርትራ ድሕሪ ናጽነት ኤርትራ ጥዑይ ፖለቲካዊ ሃዋህው ሰፊኑ ነይሩ እንተዝኸውን፤ እቲ ባዕዳዊ መግዛእቲ ንምልጋስ ቈይሙ ዝነበረ ናይ ሓርነት ግንባራት ብኡ ንብኡ ናብ ሰልፍታት ኢዩ ክሰጋገር ዝግብኦ ነይሩ። ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ፡ ካብ'ዚ እምነት'ዚ ተበጊሱ፡ ድሕሪ ናጽነት ምስ'ቲ ኣብ ኤርትራ ስልጣን ዝሓዘ ግዝያዊ መንግስቲ ኤርትራ ንምልዛብ ቅሩብነቱ ምግላጹ ዝዝከር ኢዩ። እዚ ጥራሕ ውን፡ ዘይኰነ፡ ምርጫኡ ሰላማዊ ኣገባብ ቃልሲ ምኳኑ ገሊጹን፥ ንመግዛእቲ ኢትዮጵያ ንምውጋእ ተሓንጊጥዎ ዝጸንሐ ብረት ዕማሙ ኣብቂዑ'ዩ ካብ ዝብል እምነት ከምዘውረደ ውን ብወግዒ ኣፍሊጡን ኢዩ።

እንተኾነ ግን፡ እቲ ኣብ ኤርትራ ስልጣን ዝጨበጠ ስርዓት ኢሳያስ፡ በቲ ኣብ'ቲ እዋን'ቲ ካብ ህዝብን ጕረባብቲ ሃገራትን ኣህጕራዊ ማሕበረ-ሰብን ዝረኸቦ ሞራላውን ንዋታውን ደገፋት ሰኺሩ ስለዝነበረ፡ ነዚ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ ዝወሰዶ ቅዱስ ተበግሶ ከም ሕመቕ ብምግምጋም፡ ኣብ ናይ ቅንጸላን ማእሰርትን ምንእኣስን ምንጽጻግን ናይ ስልጣንን ሃብትን ምብሓትን መርሆታቱ ቀጸለ። ንተቓወምቱ ብሓይሊ ንምድሳስ ከኣ፡ ኵሉ ኣሎ ዝብሃል ፖለቲካውን ፕሮፕጋንዳውን ዲፕሎማስያውን ቍጣባውን ወተሃደራውን ጸጥታውን ዓቕምታቱ ተጠቕመ። ብሓጺሩ፡ ኢሳያስን መጋባበርያታቱን ብናይ ዘመናዊ መንግስቲ ኣተሓሳስባ ዘይኰነስ፤ ብናይ ሰውራን ናይ በረኻ ስነ-ሓሳብን ክቕጽሉ መረጹ። ነዊሕ ከይከደ ግን፡ ተቓወምቱ ጥራሕ ዘይኰኑስ፡ ህዝብን ኣባላትን ደገፍቲ ህዝባዊ ግንባርን ውን ከይተረፉ ግዳይ ናይ'ዚ ኣተሓሳስባ'ዚ ኰኑ። ከም ሳዕቤን ናይ'ዚ ሰልፍታት ዘየፍቅድ፡ ብቕዋምን ብሕግን ዘይምእዘዝ፡ ስልጣን ዘየካፍል፡ ንኵሉ ዓይነት ፍልልያት ብሓይሊ ክፈትሕ ዝፍትን ግጉይ መርሆ'ዚ ድማ፡ ናይ ህዝብን ናይ መራሕትን መሰረታትን ህዝባዊ ግንባር ነበርን ተቓውሞታት እናዓኾኸ መጸ።

ስርዓት ኢሳያስ፡ ካብ'ዚ ቅልውላዋት'ዚ ንምህዳምን ንቈላሕታ ህዝቢ ናብ ካልእ ንምስሓብን ምስ ጕረባብቱ ዙርያ ምላሽ ውግኣት ኣባርዐ። ንፍሽለታቱ ንምሽፋን ከኣ፡ ንተቓወምቱ ዋላ ነቶም ኣብ ጐድኑ ተሰሊፎም ክሳዕ ናጽነት ዝተቓለሱ ብጾቱ ብክሕደትን ብልሽውናን ካልእ ዘይረብሕ ክስታት ብምቕራብ ክኣስርን ክቕንጽልን ተራእየ። እዚ ኵነታት'ዚ ተደማሚሩ፡ ስርዓት ኢሳያስ ናይ ሓይሊ ቋንቋ ጥራሕ'ዩ ዝርዳእ፤ ብሰላማዊ ኣገባብን ብልዝብን ለውጢ ክመጽእ ኣይክእልን'ዩ ዝብል ዕግበት ሰፊሕ ባይታ ከምዝረክብ ገበረ። ኤረ! ብዕጡቕ ተጋድሎ ወይ ድማ፡ ብዓመጻዊ ኣገባብ ዘይምእማን፤ ከም መዐቀኒ ናይ ምቕዋምን ዘይምቕዋምን ስርዓት ኢሳያስ ዝተቈጽረሉ መድረኽ

ውን ነይሩ። በዚ፡ ውድብና ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ ዝብል ስም ሒዙ ክቕጽልን፤ ነቲ ብጽቡቕ ድሌት ኣውሪድዎ ዝነበረ ዕጥቂ እንደገና ክስከምን ተገደደ።

2. ምፍንጫላት ዝፈጠሮ ህልኻት፡-

ኣብ ደምበ ተቓውሞ ዘጋጥም ዝነበረ ምፍንጫላት፡ ብመን ነቲ ናይ ቅድሚ ምፍንጫል ዝነበረ ናይ ሓባር መጸውዒ ስም ይሕዝ ዝብል ምስሕሓባትን ህልኽን'ዩ ክስነ ጸኒሑ። እዚ ምስሕሓባት'ዚ፡ ኣብ ርእሲ'ቲ ካልእ ናይ መፈላለዪ ነጥብታት ተደማሚሩ፡ ተመሳሳሊ መደብ ዕዮ ዘለዎም ውድባት ብሓባር ንኸይሰርሑ ክዓናቕፍ ዝጸንሐ ረቛሒ ምዃኑ ኣሉ ክበሃል ዘይከኣል ሓቂ ኢዩ። ብዙሓት ተቓወምቲ ውድባት፡ ካብ ቅድሚ ናጽነት ይኹን፤ ካብ ናጽነት ንድሓር ኣትሒዞም ክሳዕ 2006 ብናይ ቅድም ክብል ዝጽውዕሉ ናይ መዋእል ሓርነታዊ ተጋድሎ ስምን ክጽውዑ ይርከቡ ምህላዎም ውን ጭቡጥ ምስክርነት ኢዩ። ጠንቂ ናይ'ዚ ድማ፡ ብናይ ብዙሓት ውሳኔ ዘይምምእዛዝን፤ ኣብ ኣስማት ተንጠልጢልካ ናይ ምንባርን ዝፈጥሮ ዘይጥዑይን ዘይብሱልን ፖለቲካዊ ድሌትን ኢዩ።

3. ምቕያር ናይ ስም፡ ንሰዓብትና ከደናግሮ ኢዩ ዝብል ስግኣት፡-

ልክዕ'ዩ፡ ብውድባት ዝግበር ናይ ስም ምቅይያራት ንግዚኡ ገለ ምድንጋራት ይፈጥር ይኸውን። እንተኾነ ግን፡ ንህዝቢ ዘገድሶ እቲ ውሱን ፖለቲካዊ ውድብ ዘመሓላልፎ መልእኽትን ብግብሪ ዝዋስኣሉን ዕላማታትን ደኣ'ምበር ኣስማቱ ጥራሕ ከምዘይኰነ ብሩህ ክኸውን ይግባእ። ህዝቢ፡ መን ረብሓኡ የረጋግጸሉ ደኣ'ምበር፡ መን እንታይ ስም ሒዙ፡ ኣይኰነን ዘገድሶ። ስለዝኾነ ድማ፡ እቲ ስም ብምልዋጥ ዝፍጠር ምድንጋራት ዘላቒ ኣይኰነን። ህዝቢ ውዒሉ ሓዲሩ፡ ኣብ'ቲ ረብሓይ የረጋግጽ'ዩ ዝበሎ ውድብ ምዕሳሉ ኣይተርፎን ኢዩ።

ኣብ ዲሞክራስያዊ ስርዓት፡ ህዝቢ ብመላኡ ባይታ ናይ'ተን ዝወዳደራ ፖለቲካዊ ሰልፍታት ምዃኑ ክዝንጋዕ የብሉን። ብኻልእ ኣገላልጻ፡ ሎሚ ንሓደ ሰልፊ ክድግፍ ጸኒሑ፡ ጽባሕ እዚ ሰልፊ'ዚ ንረብሓይ ዘገልግል ኣይኰነን ኣብ ዝብል ዕግበት እንተደኣ በጺሑ፡ ንኻልእ ሰልፊ ክድግፍ ከም ዝኽእልን መሰሉ ምዃኑን ክእመነሉ ዘለዎ ጉዳይ ኢዩ። ኣብ ፖለቲካ፡ እዚ ክፍሊ ናይ ሕብረተ-ሰብና ንዘልኣለም ናተይ፡ እዚ ከኣ ናትካ'ዩ ዝብሃል ነገር የለን።

4. ኣብ መዋእል ብረታዊ ተጋድሎ ዝነበረ ምስጢራዊ ሰልፍታት፡-

ኣብ ተሓኤ ይኹን ኣብ ህዝባዊ ሓይልታት ወይ ህዝባዊ ግንባር ኣብ መዋእል ብረታዊ ተጋድሎ ዝነበረ ምስጢራዊ ሰልፍታት፡ ዘረጋገጽዎ ዓወታት ይኹን ዝፈጸምዎ ጉድለታት ብዘየገድስ፥ ኣብ'ቶም ኣባላት ናይ'ዘን ሰልፍታት እዚኣተን ዘይነበሩ ተጋደልቲ፡ ስለምንታይ ኣነ ዘይሕበር ወይ ድማ፡ ኣነ ህይወተይ እንዳኸፍልኩ ስለምንታይ ዘይእመን ዝብል መረረታት ፈጢሩ ኢዩ። እዚ መረረታት'ዚ፡ ርትዓዊ ይኹን ኣይኹን ብዘየገድስ፡ ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ይኹን ዝምስረት ሰልፊ ክፈጥሮ ዝጸንሐን ጌና ውን ዝፈጥሮ ዘሎ ጥርጣሬታት ብቐሊል ዝጥመት ኣይኰነን። ናይ ሰልፊ ምምስራት ሕቶ ኣብ ዝለዓለ እዋን፡ ግንባርና ወይ ጀብሃና ይሕሸና፡ እዚ ሰልፊ'ዚ ፋሕ ከብለና'ዩ ዝብል ስግኣታትን ድምጽታትን ክቀላቐል ከምዝጸንሐ ውን ዝስሓት ኣይኰነን።

ሕጂ'ኸ፡ እንታይ ሓድሽ ነገር ስለዘሎ ኢዩ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ ሰልፊ ንምምስራት ዝጽውዕ ዘሎ?

ኣብ'ዘን ድሕሪ ናጽነት ዝሓለፋ 15 ዓመታት፡ ንፍለጦ ወይ ኣይንፍለጦ ብዘየገድስ፡ ኣብ ኤርትራዊ ፖለቲካዊ ኣተሓሳስባ ዓበይቲ ለውጥታት ክምዝገቡ ተራእዮም ኢዮም። ብቐዳምነትን ልዕሊ ኩሉን ከኣ፡ ህዝቢ ኤርትራ፡ ኩሉ ብስም ሓፋሽ ዝምሕልን ዝጥሕልን ሓይልታት ንረብሓ ህዝቢ ዝቘመ ማለት ከምዘይኰነ፡ ካብ ተመኩሮኡ ክርዳእ ምኽኣሉ ኢዩ። ከምኡ ውን፡ ዝተቘራረጸን ሓድነት ዘይብሉን ናይ ተቓውሞ ፖለቲካዊ ሓይልታት፡ ለውጢ ከምጽእ ከምዘይክእል ተገንዚብዎ ኢዩ። ስለ'ዚ ውን ኢዩ፡ ዝበዝሐ ክፋል ካብ ህዝብና፡ ካብ ስርዓት ኢሳያስ ይኹን ካብ ተቓወምቲ ርሒቑ፡ ናይ ተዓዛባይ ቦታ ሒዙ ክንዓዝ ዝጸንሐ። እዚ ኩነታት'ዚ፡ ኣብ ኣተሓሳብ ናይ'ቲ ኣብ ስልጣን ዘሎ ሰልፊ ይኹን ኣብ ተቓውሞ ዝርከቡ ሓይልታት ዝፈጠሮ ተጽዕኖታት ኣለዎ። ምምስራት ናይ ሃገራዊ ምሕዝነት ኤርትራ ወይ ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ኪዳን ይኹን፥ ኣብ ውሽጢ'ቲ ገዛኢ ስርዓት ብ2001 ዓ.ም እተኳሃሃረ ናይ ለውጢ ጠለባትን ምንቅስቓሳትን ድማ ውጽኢት ናይ'ዚ ተጽዕኖታት'ዚ ምኻኑ ዘካትዕ ኣይኰነን። ሎሚ፡ ኣባላት ህዝባዊ ግንባር ዝነበሩ፡ ኣብ ደምበ ተቓውሞ ተሰሊፎም ነቲ ስርዓት ዝምክትዎ ሓይልታት ምህላው ድማ፡ እኹል ምስክርነት ናይ'ዚ ሓቅታት'ዚ ኢዩ። ኣብ ንታሪኻዊ ጕዳያት ዝምልከት ዘሎ ናይ ርእይቶ ፍልልያት ብዘየገድስ፡ መጻኢ ኤርትራ ከመይ ይኹን ኣብ ዝብል ሕቶ፡ ኣብ መንገ'ቶም ካብ ተሓኤ ይኹን ካብ ህግሓኤ ዝመንጨዉ ውድባት፡ ብሓባር ከሳርሕ ዘይኽእል ናይ ስነ-ሓሳብ ፍልልይ የለን እንተተባህለ ምግናን ኣይኰነን። መብዛሕትኦም ኣብ ዓለምና ዝተራእዩን ጌና ውን ዝርኣዩ ዘለዉ ሰልፍታት፡ ኣብ ዝኽተልዎ ፖሊሲታት ፍልልያት ዘይብሎም ኣይኰኑን። ስለ'ዚ ከኣ'ዩ ሓደ ሰልፊ ክነሱ፡ ጸጋም የማን ማእከል ዝብል ናይ ዝንባሌታት መለለዪ እናተዋህቦም ብሓባር ከም ሓደ ሰልፊ ክሰርሑ ዝርኣዩ። ናይ 5 ወይ 10 ወይ 20 ወይ ካብኡ ንላዕሊ ሚኢታዊ ፍልልያት እናሃለዎም ክነሶም፡ ሓደ ሰልፊ ኰይኖም ንዝበዝሐ ሓባራዊ ዕላማታቶም ንምዕዋት ሓደ ኢድ ኰይኖም ከምዝቓለሱ ምግንዛብ የድሊ። ካብ'ዚ ተረድኦ'ዚ ብምብጋስ፡ ኣብ ኤርትራ ሰፊሕ ናይ ህዝቢ ተቐባልነት ዘለዎ ሰልፊ ንምምስራት ዘኽእል ምቹእ ባይታ ኣሎ ዝብል እምነት ኣሕዲርና ምህላውና ከነረጋግጽ ንፈቱ።

ኣብ ርእሲ'ዚ፡ ተቓወምቲ ሓይልታት ኤርትራ፡ ነቲ ክሓልፍዎ ዝጸንሑ ናይ ምፍንጫላትን፡ ካብኡ ስዒቡ ዝመጽእ ኣብ ኣስማት ዝግበር ዝነበረ ምስሕሓባትን ህልኻትን ሰጊሮም፡ ናብ ሓድነትን ሓቢርካ ምስራሕን መድረኻት ምእታዎም፡ ኣብ ፖለቲካዊ ኣተሓሳስባኦም ዓቢ ለውጢ ከምዘመዝገቡ ዝሕብር ኣዎንታዊ ስጕምቲ ኢዩ። ኣብ'ዚ መዳይ'ዚ፡ ምምስራት ኤርትራዊ ዲሞክራስያዊ ግንባርን፡ መስመሪ ጕባኤ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራን፡ ብሓባር ዘሳርሕ ጕዳያት ንምድህሳስ፡ ኣብ መንገ ውድባት ዝግበር ዘሎ ቀጻሊ ርኽክባትን ልዝባትን ከም ኣብነት ክጥቀስ ይከኣል። እዚ ውን፡ ተመሳሳሊ ፖለቲካዊ መደብ ዕዮታት ዘለዎም ውድባት ናብ ምምስራት ሓደ ሰልፊ ንኽበጽሑ ዝሕግዝ ረቛሒ ምኻኑ ብሩህ ኢዩ።

ከምኡ ውን፡ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ሰውራዊ ባይቶ ዝብል ስም፡ ምስ'ቲ ዝሓለፍናዮ መዋእልን ኣንጻር መግዛእቲ ዘካየድናዮ ቃልስታትን ደኣ'ምበር፤ ምስ'ዚ ሕጂ ሒዝናዮ ዘሎና መድረኽ ግጥምያ ምእንቲ ፍትሕን ሰላምን ማዕርነትን ዲሞክራስን ምኽባር ሰብኣዊ መሰላትን ዝሳነ ስም ኣይኰነን። ዲሞክራሲ ስርዓት ንምዕዋት ዝግበር ቃልስታት፡ ነቶም ብተመኩሮ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ ዝሓለፉ ዜጋታት ጥራሕ ዝምልከት ዘይኰነስ፡ ንኹሎም ኣብ ዲሞክራስያዊ ስርዓት ረብሓ ዘለዎም ኤርትራውያን ፖለቲካዊ ውድባትን ጕጅለታትን ዜጋታትን፥ ብፍላይ ድማ፡ ነቲ ሓድሽ ወለዶ ዝምልከት ስለዝኾነ፡ ሓድሽ ሰልፊ ብሓድሽ ስም ምምስራቱ፡ ኣድላዪነቱ ካብ ዝኾነ ይኹን ግዜ ንላዕሊ ሎሚ ዝዓዘዘ ኢዩ። ነዚ ንምግባር ዘኽእል ምቹእ ባይታ ውን ኣሎ ኢልና ንኣምን።

ውሳኔ 6ይ ሃገራዊ ጉባኤ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ

ካብ'ዚ ሓቅታት'ዚ ብምብጋስ፡ 6ይ ጠቕላል ሃገራዊ ጕባኤ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ፡ ዝመሳሰል ፖለቲካዊ መደብ ዕዮታት ዘለዎም ውድባትን ጕጅለታትን፤ ከምኡ ውን፡ ንዲሞክራሲ ዝሕለቑ ዜጋታትን ማሕበራትን ሰፊሕ ናይ ህዝቢ ባይታ ዘለዎ ሰልፊ ኣብ ውሽጢ ክልተ ዓመት

ንኽምስርቱ ክብገሱ ጸዊዑ። ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ፡ ኣብ'ዚ ጉባኤ'ዚ ናብ ሰልፊ ክምእተሰጋገረ ክእውጅ ዝኽልክሎ ዝኾነ ይኹን ምኽንያት'ኳ እንተዘይነበረ፤ ነቲ ብሓደ ውድብ ዝብገስ ምስረታ ናይ ሰልፊ ዘሕድሮ ጥርጣረታትን መረረታትን ንምውጋንን፤ ከምኡ ውን፡ እቲ ዝምስረት ሰልፊ ኣብ ኣባላት ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ ጥራሕ ተሓጺሩ ከይተርፍን ብምሕላይ፡ ካልኦት ኣብ ምምስራት ናይ'ዚ ሰልፊ'ዚ ዝኣምኑ ሽነኻት ካብ ምስንዳእ ኣትሒዞም ክሳብ ምስረታ ናይ'ቲ ሰልፊ ዘሎ መስርሕ መታን ክሳተፉ ብማለት ኢዩ እንተነውሐ ክልተ ዓመት ክወስድ ኣለዎ ዝብል ውሳኔ ዘሕለፈ። ሰልፊ ዝምስረተሉ ግዜ፡ ብቕሩብነትን ምርድዳእን ናይ'ቶም ዝምስርትዎ ሽነኻት ካብ ክልተ ዓመት ዝሓጸረ ክኸውን ከምዝኽእል ርዱእ ኢዩ። ካብ ክልተ ዓመት ንላዕሊ ዝኸውን ግዜ ምውሳድ ግን፡ እምብዛ ምድንጓይ ማለት ስለዝኾነ፡ ተሓኤ ሰውራዊ ባይቶ፡ ምስ'ቶም ዝተሰማምዑ ሽነኻት ናብ ምምስራት ሰልፊ ዘብጽሕ ጉባኤ ክገብር ወሲኑ ምህላዉ ክፍለጥ ይግባእ።

ምስ ፖለቲካዊ ሓይልታትን ጉጅለታትን ማሕበራትን ውልቀሰባትን ርክብን ልዝብን ዘካይዳ ብኣባላት ሰውራዊ ባይቶ ዝምርሓ ሽማግለታት ኣብ ኵሉ ኵርንዓት ናይ ዓለም ክቖማ ኢየን። ኣብ ርእሲ'ዚ፡ ነቲ ምምስራት ናይ ሰልፊ ዝብል ሓሳብ ንምብሳልን ሓሳብ ንሓሳብ ንምልውዋጥን ብወገና ኣብ ንሓርነት ዳት ካም ፍሉይ ንፓርቲ ዝምልከት ዓምዲ ክህልወና መደብ ኣሎና።